

Liite 4: Automaattiset lääkemääräyksen ja lopettamismerkinnän tilanmuutokset (Reseptikeskus)

Näistä tapahtumista ei tule Reseptikeskukselle erillistä tilanmuutossanomaa. Tähän listaan ei sisälly ne tilanmuutokset, jotka tehdään tilanmuutossanomalla. Eräajoista on kuvattu Reseptikeskuksen toiminnan kannalta olennaisimmat. Tässä dokumentissa apteekilla tarkoitetaan sekä apteekkia että sairaala-apteekkia.

Automaattiset lääkemääräyksen tilanmuutokset

TAPAHTUMA / LAUKAISUJA	ALKUTILA	LOPPUTILA
Lukitustila: Lääkäri tai lukituksen tehnyt apteekki on korjannut lukittua lääkemääräystä	lukittu	ei lukittu
Lukitustila: Lääkäri tai lukituksen tehnyt apteekki on mitätöinyt lukitun lääkemääräyksen.	lukittu	ei lukittu
Toimitustila: Toimitussanomaa apteekki merkinnyt tiedon "kokonaan toimitettu".	toimittamaton	kokonaan toimitettu
	osittain toimitettu	kokonaan toimitettu
Toimitustila: Viimeisintä toimitusta korjattaessa poistettu merkintä "kokonaan toimitettu" toimitussanomasta. Huom. Tilanmuutos tehdään aina voimassaolotilasta riippumatta.	kokonaan toimitettu	osittain toimitettu
Toimitustila: Apteekki tekee toimituksen ja ei ole merkinnyt lääkemääräystä kokonaan toimitetuksi.	toimittamaton	osittain toimitettu
Toimitustila: Apteekki mitätöi toimituksen eikä lääkemääräykselle jää yhtään voimassa olevaa toimitusta.	kokonaan toimitettu	toimittamaton
	osittain toimitettu	toimittamaton
Toimitustila: Apteekki mitätöi kokonaan toimitetun lääkemääräyksen viimeisimmän toimituksen ja lääkemääräykselle jää yksi tai useampi voimassa oleva toimitus.	kokonaan toimitettu	osittain toimitettu
Varaustila: Apteekki tekee toimituksen ja toimitussanomassa toimittaa tiedon Reseptikeskukselle annosjakelun lopettamisesta, jos annosjakeluvarausta ei ole tehty erillisellä tilanmuutossanomalla.	annosjakelu	ei varausta
Varaustila: Apteekki hakee lääkemääräyksen asiakirjan Reseptikeskuksesta lääkemääräyksen yksiselitteisellä tunnisteella.	ei varausta	toimitusvaraus

TAPAHTUMA / LAUKAISIJAJ	ALKUTILA	LOPPUTILA
Varaustila: Apteekki tallentaa lääkemääräyksen Reseptikeskukseen. Reseptikeskus tekee automaattisen toimitus-tilavaruksen.	ei varausta	toimitusvaraus
Varaustila: Apteekki tekee toimituksen, korjaa toimitusta, mitätöi toimituksen, korjaa lääkemääräystä, mitätöi lääkemääräyksen, lukitsee lääkemääräyksen tai tekee uusimispyynnön. Huomio: annosjakeluvarausta tai erityislupavarausta ei muuteta tämän tapahtuman perusteella	toimitusvaraus	ei varausta
	varaus	ei varausta
Varaustila: Reseptikeskus purkaa virhetilanteesta johtuen päälle jääneet edellisenä päivänä tehdyt toimitusvaraukset eräajossa joka yö.	toimitusvaraus	ei varausta
Varaustila: Reseptikeskus poistaa eräajossa joka yö kaikki yli 14 vrk vanhat varaukset.	varaus	ei varausta
Uusimistila: Lääkkeen jatkumoon tallennetaan Reseptikeskukseen uusi lääkemääräys.	käsitlemätön, tallennettu tai vanhentunut	hyväksytty
Uusimistila: Lääkemääräyksen uusimispyyntö palautetaan.	käsitlemätön, tallennettu tai vanhentunut	palautunut
Uusimistila: Lääkemääräyksen uusimispyyntö hylätään.	käsitlemätön, tallennettu tai vanhentunut	hylätty
Uusimistila: Lääkkeen määrääjä tallentaa Reseptikeskukseen lopettamismerkinnän lääkkeeseen, jonka uusiman lääkemääräyksen uusimistila on käsitlemätön, tallennettu tai vanhentunut.	käsitlemätön, tallennettu tai vanhentunut	hylätty
Uusimistila: Reseptikeskuksen eräajo muuttaa uusimispyynnön tilan vanhentuneeksi n. 9 vuorokauden kuluttua uusimispyynnön lähetyksestä (ellei uusimispyyntöä ole käsitelty tässä ajassa).	käsitlemätön tai tallennettu	vanhentunut
Uusimistila: Mikäli lääkejatkumon viimeisin lääkemääräys (uusin tila = true) mitätöidään, palaa jatkumon aiempi lääkemääräys jatkumon uusimmaksi ja sen uusimistila muuttuu	hyväksytty	palautunut ¹
Uusimistila: Voimassa oleva tai toteutunut lopettamismerkintä mitätöidään	hylätty	ei uusimispyyntöä ²
Voimassaolotila: Lääkejatkumoon tallennetaan Reseptikeskukseen uusi lääkemääräys. Lääkejatkumon aiemman lääkemääräyksen voimassaolotila muuttuu.	voimassa	päättynyt

TAPAHTUMA / LAUKAISIJÄ	ALKUTILA	LOPPUTILA
Huom. Vain voimassaolotila (ja uusin-tila sekä tässä taulukossa esitetyn mukaisesti tarvittaessa myös uusimistila) muuttuu, toimitustilan, varaustilan ja lukitustilan tiedot säilyvät ennallaan.		
Voimassaolotila: Mikäli lääkejatkumon viimeisin lääkemääräys mitätöidään, palaa jatkumon aiempi lääkemääräys jatkumon viimeisimmäksi lääkemääräykseksi siinä tilassa, jossa se oli ennen mitätöidyn lääkemääräyksen kirjoitushetkeä. Huom. Vanhentunut- tilassa ei tapahdu voimassaolotilan muutoksia mitätöinnin yhteydessä.	päättynyt	voimassa
Voimassaolotila: Lääkejatkumoon tallennetaan Reseptikeskukseen lopettamismerkintä. Reseptikeskuksen eräajo muuttaa lääkejatkumon uusimman lääkemääräyksen voimassaolotilan lopetuspäivää seuraavana yönä. Lääkemääräyksen Uusin-tila ja muut tilatiedot säilyvät.	voimassa	lopetettu
	vanhentunut	lopetettu
Voimassaolotila: Lääkemääräyksen voimassaoloaika umpeutuu. Reseptikeskuksen eräajo muuttaa lääkemääräyksen voimassaolotilan lääkkeen toimitusmahdollisuuden päättymistä seuraavana yönä. Lääkemääräyksen muut tilatiedot säilyvät.	voimassa	vanhentunut
	päättynyt	vanhentunut
Voimassaolotila: Lääkejatkumon toteutunut lopettamismerkintä mitätöidään	lopetettu	voimassa/vanhentunut ³
Voimassaolotila: Reseptikeskuksen eräajo mitätöi lääkemääräykset potilaan kuoltua.	voimassa, päättynyt, vanhentunut tai lopetettu	mitätöity ⁴
Uusin tila: Lääkejatkumoon tallennetaan Reseptikeskukseen uusi lääkemääräys.	True	False
Uusin tila: Lääkemääräys mitätöidään muulla kuin hoidollisella syyllä. Kyseisen lääkemääräyksen uusin tila muuttuu.	True	False
Uusin tila: Mikäli lääkejatkumon viimeisin lääkemääräys (uusin tila = true) mitätöidään muulla kuin hoidollisella syyllä, palaa jatkumon aiempi lääkemääräys jatkumon uusimmaksi.	False	True

Huom. ¹ Uusimistilaa ei voida palauttaa alkuperäiseksi. Uusimistilan palautumisesta lähtee potilaalle tekstiviesti, joka kumoaa aiemman uusimisen hyväksymistä koskeneen viestin. Lääkemääräykseen voi tehdä uuden uusimispyynnön.

Huom. ² Uusimistilaa ei voida palauttaa alkuperäiseksi. Lääkemääräykseen voi tehdä uuden uusimispyynnön.

Kela/THL

~~28.3.2024~~23.1.2025~~v5.1.0~~v5.2.0

Huom. ³ Jos lääkemääräyksen lakisääteinen voimassaoloaika (12 tai 24 kk) on päättynyt tai käyttäjän lääkemääräykseen kirjaama Reseptin voimassaolon loppupäivä on ohitettu, lääkemääräyksen lopputila on Vanhentunut, muutoin lääkemääräyksen lopputila on Voimassa.

Huom. ⁴ Reseptikeskus ei palauta lääkemääräyksiä potilaan kuoleman jälkeen.

Lääkemääräyksen tilojen kuvaukset

Toimitustila kertoo lääkemääräyksen toimituksen tilanteen:

- toimittamaton = lääkemääräykseen ei liity vielä yhtään toimitusta
- osittain toimitettu = lääkemääräykseen liittyy yksi tai useampi toimitus, mutta lääkemääräystä ei ole vielä kokonaan toimitettu eli siihen on sallittua kohdistaa uusia toimituksia
- kokonaan toimitettu = lääkemääräys on kokonaan toimitettu eikä siihen voida kohdistaa enää uusia toimituksia
- arkistoitu (1.1.2017 alkaen ei lääkemääräyksiä enää arkistoida, eikä arkistoitu-tilaa käytetä, mutta vanhemmilla lääkemääräyksillä tila säilyy).

Varaustila kertoo, onko lääkemääräys varattuna jonkin apteekin toimenpiteille, jolloin muu kuin varauksen tehnyt apteekki ei pääse tekemään toimituksia tai muita toimintoja ko. määräykseen

- ei varausta = lääkemääräykseen ei ole tehty varausta muuttavia tilanmuutossanomiam tai tehtyt varaukset on purettu. Tila ei estä mitään toimintoa.

Kela/THL

~~28.3.2024~~23.1.2025~~v5.1-0~~v5.2.0

- toimitusvaraus = apteekki on varannut lääkemääräyksen toimitusta varten.
- varaus = apteekki on varannut lääkemääräyksen esimerkiksi lääkkeen tilausta varten (lääkettä ei varastossa ja sitä tilataan asiakkaalle ja toimitetaan myöhemmin). Varaus on voimassa 14 vuorokautta.
- annosjakeluvaraus = apteekki on varannut lääkemääräyksen annosjakelua varten (ei aikarajoitusta kuten edellisissä varauksissa, annosjakeluvaraus on voimassa lääkemääräyksen voimassaolon ajan ellei sitä poisteta käyttäjän toimesta. Ei siirry uudelle lääkemääräykselle.)
- erityislupavaraus = apteekki on varannut lääkemääräyksen erityisluvallisen valmisteen toimitusta varten. Ei aikarajoitusta, varaus on voimassa lääkemääräyksen voimassaolon ajan. Ei siirry uudelle lääkemääräykselle. On edellytys potilaskohtaisten erityislupavalmisteiden toimittamiseen.

Lukitustila kertoo, onko lääkemääräys lukittuna, jolloin apteekit eivät pääse tekemään toimituksia, eri varauksia tai uusimispyyntöjä ko. määräkseen. Lukituksen voi asettaa apteekki ja se tehdään yleensä siitä syystä, että lääkemääräyksessä epäillään olevan virhe (esim. väärä lääke tai annostus).

- ei lukittu = lääkemääräykseen ei ole tehty lukitusta tai lukitus on purettu. Tila ei estä mitään toimintoa.
- lukittu = määräys on lukittu eikä siihen voida kohdistaa uusimispyyntöjä, toimituksia eikä toimitusten korjauksia/mitätöintejä. Lukitun lääkemääräyksen uusimispyyntöä ei myöskään voi käsitellä (=hylätä/palauttaa, jos pyyntö on tehty ennen lukitusta). Uuden lääkemääräyksen voi kuitenkin tehdä lukitun lääkemääräyksen jatkumoon. Silloin lukitus kuitenkin jää vanhalle lääkemääräykselle voimaan. Lääkemääräyksen korjaus tai mitätöinti sekä erillinen lukituksen purku poistaa lukituksen.

Kela/THL

~~28.3.2024~~23.1.2025~~v5.1-0~~v5.2.0

Uusimistila on lääkemääräykseen kohdistuvan viimeisimmän uusimispyynnön tila

- ei uusimispyyntöä = lääkemääräykseen ei ole tehty uusimispyyntöä. Tila ei estä mitään toimintoa.
- tallennettu = lääkemääräyksestä on tehty uusimispyyntö, jota ei ole vielä haettu käsiteltäväksi. Lääkemääräykseen ei voi tehdä uutta uusimispyyntöä.
- käsittelemätön = lääkemääräyksestä on tehty uusimispyyntö, jota ei ole vielä käsitelty eikä se ole vanhentunut. Lääkemääräykseen ei voi tehdä uutta uusimispyyntöä.
- ~~tallennettu = lääkemääräyksestä on tehty uusimispyyntö, jota ei ole vielä haettu käsiteltäväksi. Lääkemääräykseen ei voi tehdä uutta uusimispyyntöä.~~
- vanhentunut = lääkemääräyksen uusimispyyntö on merkitty vanhentuneeksi. Lääkemääräykseen voi tehdä uuden uusimispyynnön.
- palautunut = terveydenhuollon organisaatio on palauttanut uusimispyynnön käsittelemättömänä (esim. asiakas ei ole heidän potilaansa). Lääkemääräykseen voi tehdä uuden uusimispyynnön.
- hyväksytty = lääkäri on hyväksynyt uusimispyynnön ja uusinnut lääkemääräyksen tai lääkejatkumoon on muutoin laadittu uusi lääkemääräys. Lääkemääräykseen ei voi tehdä uutta uusimispyyntöä (pyynnön tulee kohdistua lääkejatkumon uusimpaan lääkemääräykseen). Reseptikeskus muuttaa tilan automaattisesti.

Kela/THL

~~28.3.2024~~23.1.2025~~v5.1-0~~v5.2.0

- hylätty = lääkäri on hylännyt uusimispyynnön eikä ole uusinut lääkemääräystä. Lääkemääräykseen ei voi tehdä uutta uusimispyyntöä.

Voimassaolotila kertoo lääkemääräyksen tilan ja lääkejatkumon uusimman lääkemääräyksen kohdalla myös käytössä olevan lääkejatkumon tilan:

- voimassa = lääkemääräys on voimassa ja lääke näkyy lääkityslistalla käytössä olevana lääkkeenä ja lääkemääräys on mahdollista toimittaa. Lääkemääräykseen voidaan kohdistaa valittuja toimenpiteitä elleivät toiset tilat estä niitä (ks. Liite Lääkemääräyksen tilat ja niihin kohdistuvat sallitut toimenpiteet)
- päättynyt = käytössä olevan lääkkeen jatkumossa on uudempi lääkemääräys, johon toimenpiteet kohdistetaan (esim. toimitus jne.). Päättyneen lääkemääräyksen katselu, korjaus, mitätöinti ja varausten purut ovat mahdollisia.
- vanhentunut = lääkemääräyksen voimassaoloaika on umpeutunut ja lain mukainen mahdollisuus toimittaa lääkettä on päättynyt, eikä käytössä olevan lääkkeen jatkumoon ole tehty lopettamismerkintää, jonka mukaan lopettaminen olisi toteutunut. Mikäli lääkemääräykseen on merkitty reseptin voimassaolon loppupäivä tai kyseessä on huumausaine- tai PKV-lääkemääräys, potilaskohtainen erityislupavalmiste tai puhelinlääkemääräys, voimassaolotila muutetaan vanhentuneeksi voimassaoloajan umpeutumista seuraavana yönä. Muussa tapauksessa voimassaolotila muutetaan vanhentuneeksi vasta 1 kk voimassaoloajan umpeutumisen jälkeen apteekin toimitusmahdollisuutta vastaavasti. Jos uusiin lääkejatkumon lääkemääräys on vanhentunut, lääke näkyy edelleen lääkityslistalla käytössä olevana lääkkeenä.
- lopetettu = lääkemääräykseen on tehty lopettamismerkintä eikä siihen voida kohdistaa enää uusia toimituksia. Poikkeuksena tästä annosjakeluvarauksessa olevaa lääkemääräystä voi toimittaa 7 vuorokauden ajan lopetuspäivästä, edellyttäen että lääkkeet on tilattu ennen lopetusta (ts. annosjakelujakso on aloitettu ennen lopetusta). Lääkemääräystä ja siihen liittyvää

lääkkeen toimitusta voi korjata ja mitätöidä ja lääkkeen voi "aloittaa uudelleen" laatimalla lääkkeeseen uuden lääkejatkumon aloittavan uuden lääkemääräyksen. Lääke ei näy lääkityslistalla käytössä olevana lääkkeenä, mutta sen tiedot näkyvät Lääkityslistalla lopetettuna lääkkeenä 1 vuoden ajan lopetuspäivästä ja sen jälkeen tiedot on mahdollista noutaa historiahaulla.

- mitätöity (tekninen/tahallisuus) = lääkemääräys on mitätöity teknisellä syyllä tai potilaan antamien virheellisten tietojen tai pakottamisen vuoksi. Potilaan antamien virheellisten tietojen tai pakottamisen vuoksi mitätöidyt lääkemääräykset näkyvät potilaan lääkityslistalla, sen sijaan teknisellä syyllä mitätöidyt eivät näy. Mitätöityihin lääkemääräyksiin voi kohdistua ainoastaan varausten purkuja.

Uusin tila kertoo onko lääkemääräys lääkejatkumon uusin mitätöimätön lääkemääräys:

- True (uusin) = lääkemääräys on lääkejatkumon uusin mitätöimätön lääkemääräys, johon voi kohdistaa muita toimenpiteitä:
  - lääkemääräykseen voi kohdistaa kaikkia toimenpiteitä ellei sen muut tilat aseta rajoitteita
- False (ei-uusin) = lääkemääräys ei ole lääkejatkumon uusin mitätöimätön lääkemääräys, eikä siihen voi kohdistaa kuin rajoitetusti toimenpiteitä:
  - lääkemääräystä ei voi toimittaa eikä tehdä varauksia eikä sen pohjalta voi laatia lääkejatkumoon uutta lääkemääräystä eikä uutta lääkejatkumoa eikä lopettaa lääkettä tai tehdä uusimispyyntöä.

Automaattiset lopettamismerkinnän tilanmuutokset Lopettamismerkinnän muutosten perusteella

TAPAHTUMA / LAUKAISIJAJ	LOPETTAMISMERKINNÄN ALKUTILA	LOPETTAMISMERKINNÄN LOPPUTILA	LÄÄKEMÄÄRÄYKSEN ALKUTILA	LÄÄKEMÄÄRÄYKSEN LOPPUTILA
Lääkejatkumoon lisätään lopettamismerkintä.	-	Voimassa Huom ¹		Ei muutosta
Lopettamismerkinnän lopetuspäivämäärä ohitetaan	Voimassa	Toteutunut Huom ²	Voimassa/Vanhentunut	Lopetettu Huom ²
Lopettamismerkintä mitätöidään.	Voimassa/Toteutunut	Mitätöity Huom ⁴	Voimassa/Vanhentunut/ Lopetettu	Voimassa/Vanhentunut Huom ³

Huom.¹ Lääkejatkumon mahdollisen aiemman lopettamismerkinnän Voimassa tila muuttuu tilaan Päätynyt. Jos aiemman lopettamismerkinnän tila on Toteutunut, ei uutta lopettamismerkintää voi tehdä.

Huom.² Lopputila saavutetaan Reseptikeskuksen eräajossa lopetuspäivää seuraavana yönä.

Huom.³ Jos lääkemääräyksen lakisääteinen voimassaoloaika (12 tai 24 kk) on päätynyt tai käyttäjän lääkemääräykseen kirjaama Reseptin voimassaolon loppupäivä on ohitettu, lääkemääräyksen lopputila on Vanhentunut, muutoin lääkemääräyksen lopputila on Voimassa.

Huom.⁴ Jos lääkejatkumoon kohdistuu aiempi lopettamismerkintä, jonka tila on päätynyt, aiemman lopettamismerkinnän tila ei muutu uudempaa lopettamismerkintää mitätöitäessä, koska ei ole selvää minkä toiminnon perusteella tila on muutettu päättyneeksi. Tarvittaessa virheellisen lopettamismerkinnän mitätöinnin jälkeen on tehtävä uusi lopettamismerkintä.

Automaattiset lopettamismerkinnän tilanmuutokset Lääkemääräyksen muutosten perusteella

TAPAHTUMA / LAUKAISIJA	LOPETTAMISMERKINNÄN ALKUTILA	LOPETTAMISMERKINNÄN LOPPUTILA
Lääkejatkumoon lisätään uusi lääkemääräys	Voimassa	Päättynyt
Lääkemääräys mitätöidään potilaan antamien virheellisten tietojen tai pakottamisen vuoksi	Voimassa/Toteutunut <i>Huom.</i> Jos lopettamismerkintä halutaan samalla mitätöidä, se on mitätöitävä erikseen lopettamismerkinnän mitätöinnillä.	Päättynyt
Lääkemääräys mitätöidään teknisellä syyllä	Ei vaikutusta Lopettamismerkintään.	
	<i>Huom.</i> Jos lopettamismerkintä halutaan samalla mitätöidä, se on mitätöitävä erikseen lopettamismerkinnän mitätöinnillä.	
Lääkemääräystä korjataan	Ei vaikutusta Lopettamismerkintään.	
	<i>Huom.</i> Jos lopettamismerkintää halutaan samalla muuttaa, tulee tuottaa uusi lopettamismerkintä. Jos lopettamismerkintä halutaan samalla poistaa, se on mitätöitävä erikseen lopettamismerkinnän mitätöinnillä.	

Lopettamismerkinnän tilojen kuvaukset

Voimassa = Lopettamismerkinnän lääkkeen lopetuspäivä on tulevaisuudessa. Reseptikeskuksen eräajo muuttaa voimassa-tilaisen lopettamismerkinnän tilaan toteutunut, lopettamispäivää seuraavana yönä. Lopettamismerkintä ei vaikuta lääkejatkumon lääkemääräysten tilaan ennen lopettamispäivää seuraavana yönä tapahtuvaa eräajoa. .

Toteutunut = Lopettamismerkinnän lääkkeen lopetuspäivä on ohitettu. Lääkejatkumon lääkemääräykset siirtyvät tilaan lopetettu.

Kela/THL

~~28.3.2024~~23.1.2025~~v5.1.0~~v5.2.0

Päättynyt = Jatkumossa on uudempi lopettamismerkintä. (Uudempi lopettamismerkintä voi olla myös mitätöity, joka ei palaudu/näy potilaan tiedoissa)

Mitätöity = teknisestä syystä mitätöity virheellinen lopettamismerkintä. Ei palaudu/näy potilaan tiedoissa.

Muutoshistoria

Versio	Selite
5.00	Kanta-lääkityslistan muutokset
5.1.0	Lisätty uusimispyyntötilan käsittely uudempaa lääkemääräystä tai lopetusmerkintää mitätöitäessä. Tehty tarkennuksia, jotka eivät muuta määrittelyn sisältöä.
<u>5.2.0</u>	<u>Muutettu uusimistilojen järjestys kronologiseksi</u>

Aikaisempien vaatimusdokumenttien versiot löytyvät [Resepti-palvelun määrittelyt - Järjestelmäkehittäjät - Kanta.fi](#).